

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๗๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ เล่มที่ ๗

บทบรรณาธิการ

คำถาม ประจักษ์พยานถึงแก่ความตาย หรือศาลออกหมายจับให้มาเป็นพยานแต่ไม่ได้ตัวมา ศาลจะรับฟังคำให้การในชั้นสอบสวนของพยานประกอบพยานหลักฐานอื่นได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

(ก) คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๓๑๘/๒๕๖๓

โจทก์ไม่สามารถนำ ส. ซึ่งเป็นประจักษ์พยานมาเบิกความเป็นเพราะ ส. ได้ถึงแก่ความตายไปก่อนแล้ว นับว่ามีเหตุจำเป็นและมีเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จึงต้องด้วยข้อยกเว้นให้ศาลรับฟังคำให้การในชั้นสอบสวนของ ส. ซึ่งเป็นพยานบอกเล่าได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๖/๓ วรรคสอง (๒)

(ข) คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๒๑๗/๒๕๖๓

โจทก์ไม่สามารถนำตัว ส. ซึ่งเป็นประจักษ์พยานมาเบิกความในชั้นพิจารณา แต่คำให้การชั้นสอบสวนของ ส. ก็ยังเป็นพยานหลักฐานของโจทก์ คือ เป็นพยานบอกเล่าและตามพฤติการณ์แห่งคดีเข้าข้อยกเว้นให้รับฟังพยานบอกเล่าดังกล่าวนี้ได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๖/๓ วรรคสอง (๒) คือ คดีนี้ ส. ได้รับหมายเรียกให้มาเป็นพยานที่ศาล แต่ถึงวันนัดกลับไม่มาศาลและไม่ได้แจ้งเหตุขัดข้อง ศาลชั้นต้นจึงออกหมายจับ ส. เพื่อเอาตัวมาเป็นพยาน แต่ก็ไม่ได้ตัว ส. มาเบิกความต่อศาลเพราะไม่ทราบที่พักอาศัยอยู่ที่ใด ถือได้ว่ามีเหตุจำเป็นเนื่องจากไม่สามารถนำ ส. ซึ่งเป็นผู้ที่ได้เห็นและได้ยินในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นด้วยตนเองโดยตรงมาเป็นพยานได้และมีเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่านั้น ศาลสามารถนำพยานบอกเล่าดังกล่าวนี้ไปฟังประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ได้

คำถาม โจทก์ฟ้องคดีอาญาซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อศาลจังหวัด ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามฟ้อง จำเลยอุทธรณ์ หากศาลอุทธรณ์เห็นว่าข้อหาอันเป็นความผิดที่พิจารณาได้ความนั้นมิใช่ระวางโทษซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิพากษาในข้อหาดังกล่าวหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๖๔/๒๕๖๓

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๑ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒ (เดิม), ๓๕๔ (เดิม) ซึ่งบัญญัติระวางโทษจำคุกไว้ไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท และจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ตามลำดับ จึงเป็นคดีอาญาซึ่งกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างสูงไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี ไม่ต้องด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๗

ประกอบมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง (๕) เกินอำนาจศาลแขวงจะพิจารณาพิพากษา ดังนั้น ศาลชั้นต้นคดีนี้ซึ่งเป็นศาลจังหวัดจึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ทุกข้อกล่าวหาที่โจทก์กล่าวมาในฟ้องและพิพากษาลงโทษแก่จำเลยในความผิดที่พิจารณาได้ความ รวมทั้งใช้ดุลพินิจกำหนดโทษแก่จำเลยภายในกรอบระวางโทษที่กฎหมายบัญญัติไว้ได้แม้ว่าข้อหาอันเป็นความผิดที่พิจารณาได้ความนั้นจะมีระวางโทษซึ่งอยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงก็ตาม ดังนั้นเมื่อศาลอุทธรณ์ภาค ๔ พิจารณาได้ความว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒ วรรคหนึ่ง (เดิม) ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แล้วลงโทษจำคุกจำเลยที่ ๑ มีกำหนด ๑ ปี ๖ เดือน จึงชอบแล้ว

คำถาม ต่างฝ่ายต่างฟ้องร้องซึ่งกันและกัน มีข้อเท็จจริงซึ่งเป็นประเด็นโต้เถียงอย่างเดียวกัน หากคดีใดคดีหนึ่งศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว อีกคดีหนึ่งจะเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๔๒๓/๒๕๖๓

จำเลยฟ้องโจทก์ต่อศาลจังหวัดสมุทรสาครขอให้บังคับโจทก์ชำระค่าน้ำประปาพร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันผิดนัด โจทก์ซึ่งเป็นจำเลยในคดีดังกล่าวได้ให้การต่อสู้ว่าโจทก์ไม่ได้เป็นหนี้ค่าน้ำประปาตามจำนวนที่ฟ้องเพราะมาตรวัดน้ำทำงานผิดปกติคลื่อนทำให้จำนวนเงินที่เรียกเก็บสูงเกินกว่าจำนวนน้ำที่ใช้จริง ขณะเดียวกันโจทก์ก็ได้ฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้เช่นกัน โดยเรียกร้องให้จำเลยรับผิดชอบเงินค่าน้ำประปาที่เรียกเกินจำนวนที่ใช้จ่ายอันเนื่องจากมาตรวัดน้ำของจำเลยชำรุดหรือทำงานผิดปกติ ซึ่งต่อมาในคดีที่จำเลยฟ้องโจทก์ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ แผนกคดีผู้บริโภคได้มีคำพิพากษาให้โจทก์ชำระค่าน้ำประปาจำนวนดังกล่าวแก่จำเลยตามฟ้อง โดยวินิจฉัยว่าการคิดค่าเฉลี่ยต้องคิดอัตราเฉลี่ยจากเดือนที่ผ่านมาก่อนที่จะมีการชำรุดย้อนหลังไปสามเดือนก่อนที่จะมีการเปลี่ยนมาตรวัดน้ำใหม่ ซึ่งเท่ากับศาลอุทธรณ์ภาค ๗ รับฟังว่า มาตรวัดน้ำชำรุดตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๘ หาใช่ชำรุดตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๕๔ ดังที่โจทก์กล่าวอ้าง คดีดังกล่าวถึงที่สุดแล้วโดยศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภคไม่อนุญาตให้จำเลย (โจทก์ในคดีนี้) ฎีกา คดีจึงมีปัญหาต้องวินิจฉัยเสียก่อนว่า ฟ้องโจทก์เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำหรือไม่

เห็นว่าคดีทั้งสองโจทก์และจำเลยต่างเป็นโจทก์ฟ้องเรียกร้องให้อีกฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบโดยอาศัยเงื่อนไขในข้อสัญญาการใช้ น้ำประปาฉบับเดียวกันและอ้างถึงสาเหตุอันเกิดจากความชำรุดบกพร่องของมาตรวัดน้ำเครื่องเดียวกัน เมื่อคดีทั้งสองมีข้อเท็จจริงซึ่งเป็นประเด็นโต้เถียงอย่างเดียวกันว่า มาตรวัดน้ำชำรุดหรือทำงานผิดปกติตั้งแต่เมื่อใด ซึ่งในข้อนี้ศาลอุทธรณ์

ภาค ๗ วินิจฉัยแล้วว่ามาตรวัตน้ำชำระหรือทำงานผิดปกติในวันที่จำเลยได้เปลี่ยนมาตรวัตน้ำใหม่ ให้แก่โจทก์ จึงถือว่าคดีทั้งสองมีประเด็นที่วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันและคดีก่อนศาล พิพากษาถึงที่สุดแล้ว โจทก์ย่อมไม่อาจดำเนินกระบวนการพิจารณาในประเด็นซึ่งต้องผูกพัน ตามคำพิพากษาในคดีก่อนนั้นให้ต้องกลับมาวินิจฉัยซ้ำในเหตุเดียวกันอีก ฟ้องโจทก์คดีนี้ จึงเป็นการดำเนินกระบวนการซ้ำกับคดีก่อน ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง มาตรา ๑๔๔ ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อย ของประชาชน ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ (๕) ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗

คำถาม การกระทำกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทผู้เสียหายถอน คำร้องทุกข์ในบทความผิดอันยอมความได้หากบทที่มีโทษหนักที่สุดมิใช่ความผิดอันยอมความได้ จะมีผลให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปด้วยหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๐๙๑/๒๕๖๔

ศาลชั้นต้นอนุญาตให้ถอนคำร้องทุกข์ แต่การกระทำของจำเลยเป็นความผิดตาม พ.ร.ก.การกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๗ ด้วย อันเป็นการกระทำกรรมเดียว กับความผิดฐานฉ้อโกง และความผิดตาม พ.ร.ก.การกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุด มิใช่ความผิดอันยอมความได้ ดังนั้น สิทธินำ คดีอาญามาฟ้องระงับไปเฉพาะความผิดฐานฉ้อโกงในส่วนที่เกี่ยวกับโจทก์ร่วมที่ ๑ ถึงที่ ๙ เท่านั้น แต่ความผิดตาม พ.ร.ก.การกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน จึงไม่ระงับไป อีกทั้ง พ.ร.ก.การกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน เป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจาก ความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น มีอำนาจใช้มาตรการดังกล่าว ดังนี้ รัฐเท่านั้นเป็นผู้เสียหายที่มีอำนาจฟ้องโจทก์ร่วมที่ ๑ ถึงที่ ๑๑ ไม่มีอำนาจฟ้อง จึงไม่อาจขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ในความผิดฐานนี้ ที่ศาลชั้นต้นอนุญาต ให้เข้าร่วมเป็นโจทก์ในข้อหาดังกล่าวและศาลอุทธรณ์มิได้แก้ไขให้ถูกต้อง จึงเป็นการไม่ชอบ แม้จะไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกปัญหาดังกล่าวขึ้นอุทธรณ์และฎีกา แต่ปัญหานี้เป็นปัญหา ข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้อง ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

คำถาม โจทก์ไม่เป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้วจะเป็นผู้เสียหายในความผิด เกี่ยวกับการยกยอกทรัพย์มรดกหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๒๖๘/๒๕๖๔

การวินิจฉัยความเป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้วตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๒๗ ประกอบด้วยข้อเท็จจริง ๒ ส่วน ส่วนแรกคือข้อเท็จจริงที่ว่าโจทก์เป็นบุตรของเจ้ามรดก และส่วนที่สองคือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ของเจ้ามรดกที่รับรองว่าโจทก์เป็นบุตรของตน อาทิ เจ้ามรดกเป็นผู้แจ้งเกิดให้แก่โจทก์ว่าโจทก์เป็นบุตรของตน เจ้ามรดกยอมให้โจทก์ใช้ชื่อสกุล หรือเจ้ามรดกให้การอุปการะเลี้ยงดูหรือส่งเสียให้การศึกษาตลอดจนแนะนำและแสดงออกแก่บุคคลทั่วไปอย่างเปิดเผยว่าโจทก์เป็นบุตร

บ. ไม่เคยมีพฤติการณ์ที่รับรองว่าโจทก์เป็นบุตรของตนมาก่อนโจทก์ไม่เป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้ว อันจะทำให้โจทก์เป็นทายาทโดยธรรมผู้มีสิทธิได้รับมรดกของ บ. ในฐานะผู้สืบสันดานตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๒๙ (๑) ประกอบมาตรา ๑๖๒๗ โจทก์จึงไม่ใช่ผู้เสียหายในความผิดเกี่ยวกับการยกยอกทรัพย์มรดก ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๔) จ. มารดาผู้แทนโดยชอบธรรมของโจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องคดีและจัดการแทนโจทก์ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๕ (๑) ประกอบมาตรา ๓ (๒) ปัญหาเรื่องอำนาจฟ้องเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นอ้างศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

คำถาม คำสั่งศาลชั้นต้นให้จำหน่ายคดีความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่น เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๕๖/๒๕๖๔

โจทก์ฟ้องจำเลยในความผิดหลายกระทงรวมในฟ้องเดียวกันซึ่งเป็นข้อหาที่แยกจากข้อหาอื่นได้ และศาลอาจสั่งให้แยกสำนวนพิจารณาความผิดกระทงใดต่างหากก็ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๐ เมื่อต่อมาศาลชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดีความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่น เนื่องจากผู้ร้องและผู้เสียหายที่ ๒ ถอนคำร้องทุกข์ และความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๖ วรรคหนึ่ง เป็นความผิดอันยอมความได้ สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๒) ถือได้ว่าเป็นการสั่งที่ทำให้ประเด็นแห่งคดีความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่น ซึ่งแยกต่างหากจากข้อหาอื่นได้นั้นเสร็จสำนวนแล้ว ดังนั้น คำสั่งศาลชั้นต้นที่จำหน่ายคดีความผิดฐานดังกล่าวจึงมิใช่คำสั่งระหว่างพิจารณา โจทก์ย่อมมีสิทธิอุทธรณ์โต้แย้งคัดค้านคำสั่งดังกล่าวของศาลชั้นต้นได้ ไม่ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๖

**นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ**